

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 355/2024 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen inkontinenssisuojien jakelusta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Vesa Kallio /kesk ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 355/2024 vp:

Mihin toimenpiteisiin hallitus on ryhtymässä, jotta suomalaisen terveydenhuollon tarvitsemien tuotteiden ja palvelujen saatavuus ja jakelu eivät ole yksittäisten toimijoiden varassa,

millä tavoin kansalaisten tarvitsemien kriittisten terveydenhuoltoon liittyen tuotteiden, kuten inkontinenssisuojien ja lääkkeiden, jakelu turvataan kaikissa tilanteissa,

pitääkö hallitus kyseessä olevan tyyppistä keskitettyä varastointi- ja jakelujärjestelmää parempana kuin useammalle toimijalle hajautettua varastointi- ja jakelujärjestelmää ja

mihin toimenpiteisiin hallitus ryhtyy, jotta terveydenhoidon kannalta tärkeiden tuotteiden valmistusta Suomessa lisätään?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Lääkeyrityksen on pidettävä markkinoille tuotua myyntiluvan saanutta lääkevalmistetta Suomessa keskeytyksettä lääketukkukauppojen ja apteekkien saatavilla. Myös lääketukkukauppojen tulee varmistaa, että niillä on tarvittava määrä lääkkeitä toimitettavana apteekkeille, lääkekeskuskille ja sairaala-apteekkeille. Apteekit ja lääkekeskukset vastaavat oman toimialueensa lääkehuollosta normaalin käyttäjäkunnan tarvetta vastaavasti. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea valvoo markkinoilla olevien lääkkeiden valmistusta ja jakelun asianmukaisuutta, lääkkeiden saatavuuden toteutumista ja käyttäjäturvallisuutta.

Lääkkeiden saatavuushäiriöiden taustalla voi olla useita eri syitä, kuten esimerkiksi lääkkeiden raaka-aineiden laadussa, saatavuudessa ja tuotannossa esiintyvät ongelmat. Suomessa kansallisella velvoitevarastointijärjestelmällä voidaan hallita saatavuushäiriöiden vaikutuksia lääkehuoltoon. Lääkkeiden velvoitevarastointilainsäädäntöä tullaan tällä hallituskaudella päivittämään, jotta se vastaisi nykyistä paremmin toimintaympäristön muutoksiin ja ottaisi huomioon lääkehoitojen kehityksen.

Koska lääketeollisuus toimii globaaleilla markkinoilla, saatavuushäiriöiden hallinta edellyttää rajat ylittävää yhteistyötä. Lääkkeiden saatavuuden turvaaminen on tunnustettu tärkeäksi Euroopan unionissa. Keväällä 2023 Euroopan komissio julkaisi ehdotuksensa yleisen lääkelainsäädännön uudistamiseksi, jolla tavoitellaan mm. lääkkeiden saatavuuden parantamista. Saatavuushäiriöihin liittyvää raportointivelvollisuutta tultaisiin lisäämään sekä lääkeyrityksiä velvoitettaisiin laatimaan saatavuushäiriöiden ehkäisy suunnitelma. Suomi osallistuu aktiivisesti Euroopan unionissa tehtävään yhteistyöhön lääkkeiden saatavuuden turvaamiseksi sekä pyrkii vaikuttamaan Suomen erityispiirteiden huomioon ottamiseksi EU:n yleisen lääkelainsäädännön uudistamisessa.

Inkontinenssisuojat ovat lääkinnällisiä laitteita. Lääkinnällisten laitteiden valmistajaan tai maahantuojaan ei kohdistu samanlaisia vaatimuksia jakelun jatkuvuudesta kuin lääkkeiden myyntiluvanhaltijoihin. Myöskään lääkkeiden velvoitevarastointiin verrattavaa varastointivelvollisuutta ei lääkinnällisten laitteiden osalta ole Suomessa. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimijat vastaavat lähtökohtaisesti siitä, että niillä on tarpeitaan vastaavasti lääkinnällisiä laitteita ja muita materiaaleja käytössään ja varastoituna.

Materiaalinen varautuminen lääkkeiden, lääkinnällisten laitteiden ja muiden sosiaali- ja terveydenhuollossa käytettävien materiaalien osalta perustuu Suomessa hyvinvointialueiden ja Huoltovarmuuskeskuksen muodostamalle kokonaisuudelle ja yhteistyölle, jota sosiaali- ja terveysministeriö ohjaa. Sosiaali- ja terveydenhuollon materiaalista varautumista parannettiin erityisesti Covid-19 pandemian oppien mukaisesti vuonna 2022 myöntämällä viidelle sairaanhoitopiirille valtionavustusta yhteensä 20 miljoonaa euroa. Sosiaali- ja terveydenhuollon materiaalista varautumista kehitetään edelleen tällaisen hajautetun mallin mukaisesti.

Sekä lääkkeiden että lääkinnällisten laitteiden markkinat ovat pitkälti globaaleja. Suomi osallistuu aktiivisesti Euroopan unionissa tehtävään yhteistyöhön lääkkeiden ja lääkinnällisten laitteiden saatavuuden turvaamiseksi. Tavoitteena on myös vahvistaa Euroopan unionin omaa tuotantokapasiteettia kriittisissä materiaaleissa, kuten rokotteissa, lääkkeissä ja lääkinnällisissä laitteissa.

Helsingissä 24.10.2024

Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen